

ELEKTRIFISERING OG HAVVIND

Elektrifisering av sokkelen er en enorm og ustrategisk investering. Med en kostnad på 50 milliarder er det en av de største investeringsbeslutningene noensinne og kanskje den største investeringsbeslutningen den neste regjering vil ta. Manifest mener at elektrifisering av sokkelen bør stoppes og i stedet gjøres med havvind.

ELEKTRIFISERING AV SOKKELEN

Elektrifisering av sokkelen er en enorm og ustrategisk investering. Med en kostnad på 50 milliarder er det en av de største investeringsbeslutningene noensinne og kanskje den største investeringsbeslutningen den neste regjering vil ta. Det vil ha liten klimagevinst, men samtidig være en irreversibel satsing på fortsatt utvinning av olje og gass. Det betyr en ustrategisk prioritering av kraft, og en ustrategisk bruk av ressurser.

Sterke krefter i de store oljeselskapene står bak da dette vil tjene deres økonomiske interesser. Manifest mener at elektrifisering av sokkelen bør stoppes og i stedet gjøres med havvind.

HVA ER FORSLAGET?

Regjeringen vil elektrifisere sokkelen for å erstatte bruken av gass med kraft fra land. ^[1] Dette vil redusere utslipp fra produksjon av olje og gass, noe som er avgjørende for å nå regjeringens mål om å kutte utslipp fra industrien med 50 prosent innen 2050. ^[2] Regjeringen mener at det må skje med kraft fra land da havvind blir både mye dyrere og tar lengre tid å bygge. Hvis man bygger havvind vil man ikke nå de målsatte utslippsreduksjonene innen 2030.

Elektrifisering av hele norske sokkelen med kraft fra land vil koste 50 milliarder kroner ifølge Equinor. ^[3] LO og NHO støtter planen.

HVA MENER MANIFEST?

LITEN KLIMAGEVINST

Klimagevinsten fra tiltaket er liten. Det stemmer at utslippene i Norge reduseres hvis gassfyrte generatorer på sokkelen erstattes med kraft fra land. Men gassen som ikke blir brukt på sokkelen skal da eksporteres og brennes et annet sted. Sannsynligvis blir en del av dette i ikke-kvotepliktig sektor, for eksempel oppvarming av bygg, som da ikke prises av EUs CO2-avgift, slik gassen som brennes på sokkelen blir. Derfor blir det delvis et lekkasje ut av EUs kvotesystem. Utslippene som reduseres er produksjonsutslipp mens mesteparten av utslippene skjer når oljen og gassen brennes. Derfor er reduksjonen i produksjonsutslipp bare en liten del av utslippene i livsløbsperspektiv.

SENKEDE KOSTNADER

Senkede kostnader er kostnader som er påløpt og som ikke er reversible. Hvis elektrifisering av sokkelen gjennomføres betyr det at Norge investerer 50 milliarder i fortsatt utvinning av olje og gass, hvilket øker behovet for fortsatt utvinning for å realisere de verdiene som er investert. Det øker risikoen for såkalt "sunk cost fallacy" der relaterte interessenter kan henvise til de omfattende investeringene for å forlenge utvinning av norsk olje og gass.

USTRATEGISK BRUK AV KRAFT

Elektrifisering av sokkelen med kraft fra land vil øke kraftprisen for andre industrier. Norges billige og rene kraft er en viktig del av Norges konkurransefortrinn. For kraftintensiv industri er kraften en stor del av produksjonskostnaden og hvis prisen øker, øker sannsynligheten for at industrien flytter ut av Norge. Dette samtidig som kraftintensiv industri sannsynligvis vil produsere flere av de produktene som vil etterspørres når verden skal omstille seg, som for eksempel batterier, komponenter til solceller og aluminium. Når etterspørselen på olje og gass ventes stadig å falle mens etterspørselen på grønn teknologi vil øke, bør kraft prioriteres til produksjon av grønn teknologi for å styrke konkurranseevnen til norsk industri i denne sektoren.

USTRATEGISK INVESTERING

En investering på 50 milliarder til å elektrifisere sokkelen har en alternativkostnad, det vil si verdien på det beste alternativet som velges bort. 50 milliarder er en stor sum penger som i stedet kan brukes til å utvikle grønn teknologi i Norge, for eksempel flytende havvind. Utvikling av flytende havvind vil drive ned kostnadene for denne teknologien, utvikle norske patenter, og styrke norsk konkurranseevne i strategiske industrier, i stedet for å styrke konkurranseevnen i en industri i solnedgang.

ELEKTRIFISERE MED HAVVIND

I stedet bør sokkelen elektrifiseres med kraft fra havvind. Dette av flere grunner.

- 1) Det legger mye av kostnaden for ny fornybar energi på oljeselskapene. Hvem som skal betale for havvindutbyggingen i Norge er avgjørende for fordeling av risiko og rettferdig omstilling. Ved å pålegge oljeselskapene krav på elektrifisering ved havvind må de finansiere utviklingen. Staten kan subsidiere en del av kostnaden hvis det trengs for å realisere prosjektene.
- 2) Slik etterspørselsorientert politikk vil lede til teknologiutvikling for havvind og akselerere teknologien langs læringskurvene (det vil si de fallende kostnadene over tid når teknologien “modner”) og dermed redusere kostnadene for en avgjørende teknologi for verdens klimaomstilling. Ifølge en britisk studie stod etterspørselsorientert politikk for over 80 prosent av kostnadsreduksjonene i britisk havvindsektor. ^[4]
- 3) Når havvind et utbygget kan den produsere kraft til flere formål. Hvis plattformer avvikles kan nye kabler legges for å lede kraften til Norge eller til EU for å møte økt kraftbehov.
- 4) Det er en politikk som vil øke det totale tilbudet på fornybar energi, et produkt det er underskudd av, i stedet for å bruke eksisterende tilbud til produksjon av et produkt verden vil kvitte seg med.

Noter og referanser

1. <https://www.dn.no/politikk/olje-og-gass/havvind/energi/regjeringens-energimelding-vil-elektrifisere-norsk-sokkel-med-kraft-fra-land/2-1-1023321>
2. <https://www.dn.no/politikk/olje-og-gass/havvind/energi/regjeringens-energimelding-vil-elektrifisere-norsk-sokkel-med-kraft-fra-land/2-1-1023321>
3. <https://www.equinor.com/no/sustainability/our-approach/reducing-ghg-emissions.html>
4. <https://prod-drupal-files.storage.googleapis.com/documents/resource/public/Policy-innovation-offshore-wind-report-2020.pdf>